

A 75 éves Egyesület.

Irta: **Waldbott Kelemen báró.**

Hagyományaihoz híven, minden hangos ünneplés mellőzésével töltötte be az *Országos Erdészeti Egyesület* 1941-ben fennállásának a 75. évét.

Az elmúlt 75 esztendő alatt az Egyesület rendkívüli nagy befolyással volt a magyar erdészet szellemi és politikai életére. Több nemzedéken át hazai erdőgazdaságunk minden egyes ágára kezdeményező, oktató és irányító hatást gyakorolt s így, érdemekben és sikerekben gazdag multra tekinthet vissza.

Már 1815-ben megalakult egy magyar erdészeti egyesület, amely azonban nagyrészt idegen elemekből állott, és ennek következtében az akkori szomorú politikai viszonyok közt 15 éves működése alatt sem tudott a magyar talajban mélyebb gyökeret verni.

Csak 1866-ban vált lehetővé, hogy a magyar erdészeti érdekeltség önálló, nemzeti szellemtől áthatott szövetségben egyesülhetett. Ez a magyar erdészet két lelkes képviselőjének: *Diwald Adolfnak* és *Wagner Károlynak* volt a soha el nem muló érdeme, akik a mozgalom élén állottak és már 1862-ben indították meg az „Erdészeti Lapok“-at. Éveken át kellett az idegen kormányzat üldöztetéseit eltűrniök, közben azonban a fiatal *Bedő Albert* személyében olyan tetterős társra találtak, hogy ennek a magyar erdészet szellemi életében úttörő triónak sikerült 1866. évi december hó 9-én a mai Országos Erdészeti Egyesület életrehívását megvalósítani.

Az időpontot kétségen kívül jól választották meg, mert a kiegyezés alkalmával megalakult első magyar kormány szívesen támogatott olyan társadalmi mozgalmat, amelynek erdőgazdasági téren a közérdek előmozdítása volt a célja. A magyar erdőbirtokosok is szép számban sorakoztak az új egyesület zászlaja alá, ahol közös alkotó munkára bőségesen nyílt alkalom.

Az első és legfontosabb feladatnak egy *egységes erdőtörvény* megalakítását kellett tekinteni, mert ennek a hiányát érezte a hazai erdőgazdaság leginkább. Sürgősen kellett olyan törvényt hozni, amelynek az volt a feladata, hogy az akkor erősen hangsúlyozott magántulajdonjogot összhangba hozza a közérdekkel. Annál is inkább volt szükség ilyen törvényre, mert a vasútépítkezéssel fokozott közlekedési lehetőség és az 1867. évi kiegyezés után beállott általános gazdasági föllendülés fában olyan óriási keresletet idézett elő, hogy ennek korlátlan kielégítése már veszélyeztette a magyar erdőgazdaság létét. Tizenkét éven át küzdött az Egyesület szóban és írásban a nagy célnak a megvalósításáért és csak makacs kitartásának köszönhető az első magyar erdőtörvény, az 1879. évi XXXI. t.-c. létrejötte.

Ez a törvény az akkori viszonyok közt jelentős eredménynek mondható. Olyan időben, amikor 20 éves elnyomás után a magyar társadalom féltékenyen örködött önrendelkezési joga fölött és ösztönszerűen védekezett minden állami beavatkozás ellen, nagy vívmány volt, hogy törvényes rendelkezéssel lehetett az erdőbirtokosságot okszerű gazdálkodásra és szakképzett erdészeti személyzet alkalmazására kényszeríteni és hogy az egész erdőgazdálkodás állami ellenőrzés alá került.

Az Egyesület azonban nem elégedett meg avval, hogy kezdeményezte az erdőtörvény megalkotását, hanem szem előtt tartotta a törvény helyes gyakorlati keresztülvitelét is, amit csak szakképzett, kötelességtudó és hazafias szellemtől áthatott erdőtisztí kártól lehetett elvárni. Ezért különös gondot fordított Egyesületünk a magyar erdészeti irodalom megteremtésére. Vállalta elsősorban az „Erdészeti Lapok“-nak, mint egyesületi közlönynek a kiadását, mert így szakszerűen világíthatott rá a magyar erdőgazdálkodás minden egyes kérdésére.

A vezetés ügybuzgalma és a tagok áldozatkészsége már nemsokára abba a helyzetbe hozta az Egyesületet, hogy pályadíjak kitűzésével megalapozhatta a magyar erdészeti irodalom fejlesztését. Az első tudományos magyar erdészeti szakmunkák és az erdészeti főiskola első magyar tankönyvei is az Egyesület kiadásában jelentek meg.

Az Egyesület figyelme kiterjedt egyéb, az erdészettel kapcsolatos kérdésekre is. Így lefektette az 1872-ben hozott magyar vadásztörvény alapjait is és előterjesztéseket tett ennek a kibővítésére.

Különös gonddal vette az Egyesület mindenkor pártfogásába a magyar erdőtisztí-kar érdekeit, és minden olyan mozgalom élén állott, amely az erdőtisztek sorsának a javítását tartotta szem előtt. Azonkívül külön alapjai segítségével hatékonyan támogatta a nehéz anyagi körülmények közé került erdőtiszteket, illetve hátramaradottaikat.

Tagjainak a fiai részére az erdészeti főiskolán két alapítványt létesített, amelyek az ösztöndíjasok egész kiképzését biztosították.

Eredményes tevékenysége alatt az Egyesület mindjobban fejlődött és tagjainak a száma, amely 1867-ben 653 volt, 1906-ban már 2300-ra emelkedett. Anyagilag is öröndetes föllendülés mutatkozott. Az alapítók áldozatkészsége folytán az Egyesület tevékenységét 34.000 a. Korona alapvagyonnal kezdte meg és 20 éves fönnállása után 1887-ben saját erejéből már föl tudta építeni 400.000 a. Korona költséggel székházát az Alkotmány-utcában.

A millenniumi évben, 1896-ban, mozgalmat indított az Egyesület az erdészeti kísérletügy és a kopárok fásítása érdekében. Két évi munka után, — amelyből az oroszánrész Horváth Sán-

dornak, az Egyesület akkori ügyvezetőjének jutott — létre is jött az erre vonatkozó 1898. évi XIX. t.-c.; ennek a rendelkezéseit a legújabb erdőtörvény is majdnem változatlanul átvette. Ugyanabban az évben alakult meg a M. Kir. Erdészeti Kísérleti Allomás is, felállítására nagyrészt *Vadas Jenő* főiskolai tanár hervadhatatlan érdeme.

Ilyen alapvető munka és a magyar erdészeti szakirodalom megteremtése után az Egyesület gazdasági téren is érvényesítette befolyását. Csak hosszas, kitartó fáradozással sikerült az erdészetet más gazdasági ágaktól, különösen a bányásztól, függetleníteni és mint önálló tényezőjét a hazai közgazdaságnak, a nemzeti célok szolgálatába állítani.

A korszerű erdei termelés és feldolgozás kérdései az erdőtiszttek többsége előtt kezdetben még eléggé ismeretlenek voltak. Az Egyesület a hivatalos lapjában megjelent számos cikk útján megteremtette a lehetőségét a szükséges ismeretek elterjesztésének és több szakkönyv kiadásával is segítségére sietett az erdőtisztikarnak. Arról is gondoskodott az Egyesület, hogy tagjai minden kínálkozó alkalommal betekintést nyerhessenek a gyakorlati gazdálkodásba. Lehetőleg mindig vidéken, az ország különböző részein tartotta közgyűléseit, ezeket egybekötötte a közelben fekvő erdőuradalmak és faipartelepek megtekintésével, így adott bőséges alkalmat szakelőadásokra és vitákra.

Arra is kiterjedt az Egyesület figyelme, hogy ellássa tagjait gyakorlati segédkönyvekkel. Kiadta saját szerkesztésében az „*Erdészeti Zsebnaptár*“-t, amely a gyakorlati erdőgazdálkodás nélkülözhetetlen kellékévé vált; ebben a szükséges adatokon és táblázatokon kívül a mindenkori erdészeti munkálatok leírása és az erdőtörvény, valamint a vadászati törvény teljes szövege is helyet kapott.

Ezt az egyre növekvő tevékenységet nyomon követte az Egyesület szervezetének a további kiépítése. Az igazgató-választmány tagjainak a számát 20-ról 60-ra kellett felemelni és 1899 óta külön titkár, mint állandó egyesületi tisztviselő, látja el az ügyvezetést. Az 1914. évi világháború kitörése előtt a tagok száma 2400-ra emelkedett, az egyesület vagyona pedig — a székházat nem is számítva — meghaladta az 1,400.000 a. Koronát.

Ezt a szép föllendülést a mindenkori kormányok megértő jóindulata is előmozdította, mert átértékelték az Egyesület nagy horderejű nemzetgazdasági szerepének a fontosságát és minden erdőgazdasági kérdésben szívesen hallgatták meg állásfoglalását.

Az 1919-ben bekövetkezett általános összeomlás az egyesület helyzetét is teljesen megrendítette. Országunk földarabolása egyúttal erdőterületünk 86%-ának az elvesztését is jelentette, az Egyesület tagjainak több mint a felerésze pedig idegen uralom alá

került. Az Egyesület egész készpénz-vagyona, alapítványaival együtt, a devalvációnak esett áldozatul. A kisszámban megmaradt tagok, nagyobb részt tisztviselők, nem tudták előteremteni az újraépítéshez szükséges anyagi eszközöket s a nyomasztó politikai és gazdasági viszonyok mellett az Egyesület iránti érdeklődés is erősen megcsappant.

Ezzel szemben azonban a csonkaországnak meghagyott, aránylag csekély erdőterület gazdasági jelentősége lényegesen megnövekedett, fönntartása és gyarapítása tehát elsőrendű nemzeti érdekké vált. Fakiviteli országból fabehozatali országgá váltunk és így teljesen át kellett állítani egész erdőgazdasági rendszerünket.

Az erdőbirtokosság hamar rájött arra, hogy csak az összes erdőgazdasági érdekeltek szoros összetartása biztosíthatja erdőgazdaságunknak azt a helyet a magyar közéletben, amelyre fokozottabb mértékben tarthatott igényt, és így erélyes mozgalom indult meg az Országos Erdészeti Egyesület újjászervezésére.

Az Egyesületre váró új feladatok sikeres megoldása szempontjából szerencsés fordulópontra jelentett az az örvendetes körülmény, hogy sikerült olyan kiváló szaktekintélyt és lelkes harcost az Egyesület ügyvezetőségének megnyerni, aminő *Biró Zoltán*.

Az erdőgazdaságnak nemzeti és gazdasági szempontokból megnövekedett jelentősége mindenekelőtt a régi erdőtörvény sűrűs felülvizsgálatát, kiegészítését és egységesítését követelte. Az új életre támadt Egyesület első célkitűzése tehát az új, korszerű erdőtörvénynek a kezdeményezése volt.

Súlyos anyagi gondok közt, lankadatlanul küzdött az Egyesület ennek az eszmének a megvalósításaért, míg több kudarc után az erdőbirtokosok és erdőmérnökök közös erőfeszítésének mégis sikerült „Az erdőkről és a természetvédelemről” szóló 1935. évi IV. t.-c.-ben az új erdőtörvényt tető alá hozni.

Emellett azonban a gazdasági élet más terein is állandóan védelmezni kellett az erdészet érdekeit. Tarifa- és vámpolitikánkat is a változott viszonyoknak megfelelően kellett módosítani. A hazai erdőgazdaság a külföldről beözönlő fatermelvények ellen védelmet kívánt, az alárendelt erdei termelvények értékesítésének a biztosítása is igen fontos volt és végül ki kellett szabadítani a magyar erdőbirtokost a spekuláció hálójából, amely üzleti fogásokkal az erdők egész jövedelmét learatta, úgyhogy a birtokosnak már nem jutott semmi.

A magyar erdőgazdaság teljes összeomlás előtt állott és megmentéséért az Egyesület elszánt küzdelmet folytatott, amelyet teljes siker koronázott. A bizományi üzletek korszaka remélhetőleg végleg eltűnt a magyar erdőgazdasági életből.

Lelkes előharcosa az Egyesület az alföldfásítás nagy horderejű kérdésének is, amelynek a megvalósításaért szóval és írásban

állandóan síkraszáll. Az utolsó évtizedben is sok vidéki városban és különféle erdővidéken rendezett az Egyesület igen sikerült közgyűléseket, amelyek során az erdészet érdekeltjei megismerkedhettek és szorosabb érintkezésbe léphettek egymással. Ilyenkor jó alkalom nyílik az egyes vidékek erdőgazdasági viszonyainak a tanulmányozására és meg lehet teremteni a helybeli hatóságok és a lakosság bensőséges lelki kapcsolatát a hazai erdőgazdálkodással.

Különös örömmel állapítható meg, hogy az Egyesület és az állami erdészeti igazgatás, mint egymást megértő, elválaszthatatlan, hűséges két bajtárs szolgálja a magyar erdészetet, amelynek a jövőjét minkettő egyformán a szívében viseli és amelynek a fellendülése mindkettő számára nemcsak életcél, de szent és magasztos hazafias kötelesség is!

*

Az Országos Erdészeti Egyesület elnökei:

Keglevich Béla gróf, 1866—1875.

Tisza Lajos gróf, 1875—1898.

Bánffy Dezső báró, 1898—1911.

Tallián Béla báró, 1912—1920.

Ghillányi Béla báró, 1921—1922.

Széchenyi Bertalan gróf, 1923—1925.

Hadik János gróf, 1925—1933.

Waldbott Kelemen báró, 1934 óta.

Az egyesületi élet körül különös érdemeket szerzett tagok:
Divald Adolf és Wagner Károly, az Egyesület és az „Erdészeti Lapok“ alapítói.

Bedő Albert dr., 1866—1880-ig titkár, később alelnök.

Horváth Sándor, 1880—1899-ig titkár, később alelnök.

Káan Károly, alelnök 1920—1923-ig.

Bund Károly, titkár 1900—1930-ig.

Biró Zoltán, 1929 óta ügyvezető.

*

1939-ben ütött az elszakított magyar erdők számára is a részbeni felszabadítás és hazatérés órája. Akkor tért vissza a Felvidék egyrésze és Kárpátalja, ezeket követte 1940-ben Erdély nagyrésze, 1941-ben pedig a Délvidék. Az ország erdőterülete 2 millió holdról ennek több mint háromszorosára emelkedett. Ez az örvendetes fordulat mind az állami igazgatást, mind az Egyesületet új feladatok elé állította.

Biztosra vehetjük, hogy az erdők kellő feltárása és a közlekedési viszonyok rendezése után az ország faellátása saját erdeinkből elégíthető ki. Az Egyesület ma már több mint 6 millió kat. hold erdőterület érdekeit képviseli és a munkatöbblet elvégzését örömmel vállalja, annak a boldog érzésnek a tudatában, hogy kár-

páti erdeink és hegyerinceink ismét magyar kézben vannak. Ezért csak természetesen, hogy az Egyesület fokozott bizalommal tekint a jövőbe, friss erővel és megnövekedett munkakedvvel kíván küzdeni és dolgozni céljai megvalósításán s egy jobb és szebb magyar jövőért!

*

Unser 75 jähriger Verein. Von C. Freiherr v. Waldbott.

Der Ungarische Landesforstverein wurde am 9. Dezember 1866 gegründet, feierte also anlässlich der am 18. XII. 1941. stattgefundenen Generalversammlung das 75 jährige Jubiläum seines Bestehens.

Verf. schildert in kurzer Zusammenfassung die Geschichte und Tätigkeit des derzeit unter seiner Leitung stehenden Vereins, der als alleinige Interessenvertretung der ungarischen Forstwirtschaft bedeutendsten Einfluss auf die forstliche Kultur des Landes ausübte.

Die Forstgesetze G. A. XXXI. 1879. und G. A. IV. 1935. wurden im Verein vorbereitet und die Richtlinien der jagdlichen Gesetzgebung ebenfalls hier festgelegt. Schaffung und Förderung des einheimischen Forstschrifttums — durch Herausgabe der Vereinszeitschrift „Erdészeti Lapok“ und zahlreicher selbstständiger Werke — kräftige Unterstützung der Standesinteressen der Forstbeamten, nennenswerte soziale Tätigkeit und intensive Anteilnahme am Aufbau einer gesunden Forstwirtschaftspolitik — besonders in den dem Friedensvertrag von Trianon folgenden schweren Zeiten — sind die wichtigsten Ergebnisse der Vereinsarbeit, der durch die Heimkehr altungarischer Waldgebiete erweiterter Rahmen gegeben wurde.

*

75 ans d'existence de notre Association. Par le baron C. Waldbott.

L'Association Nationale des Sylviculteurs, fondée en 1866, a été dès le début un des facteurs les plus puissants de la sylviculture hongroise grâce à son activité économique, à la part qu'elle a prise dans la préparation des lois sur les forêts et sur la chasse, à l'encouragement qu'elle n'a cessé de donner aux auteurs d'ouvrages de sylviculture, ainsi qu'aux combats qu'elle a livrés pour la défense des intérêts professionnels des officiers de l'administration des forêts.

*

Our 75 Year Old Association. By Baron C. de Waldbott.

The Hungarian Forestry Association, founded in 1866, has from the beginning been the most important factor in Hungarian forestry. It has been successfully active in national economy, has framed forest and game laws, created and subsidized professional literature and promoted the welfare of the forestry officials.

A gödöllői arborétum talajkémiai vizsgálatá.

Írta: Vági István.

A gödöllői arborétum egynéhány kísérleti területéről kapott talajpróbákat megvizsgáltam CaCO_3 -ra, húmuszra, könnyen felvehető P_2O_5 és K_2O -ra.

A kísérleti területek leírását az első táblázat adja, míg a második táblázat a vegyi vizsgálat adatait tartalmazza.